

Alle 3-vuotiaiden pedagogiikka 3 op

Timo Hintikka, Lehtori, KM, VO, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Kaisu Peltoperä, KT, VO, tutkijatohtori, JYU

Eija Salonen, KT, tutkijatohtori, Helsingin yliopisto

Alle 3-vuotiaiden pedagogiikka 3 op

Hyvät käytännöt -koonti

- Sisällöt:
- Koulutusosion kuvaus
- Koulutuksen tuotokset
- Koulutuksen vaikuttavuus työyhteisöön
- Koonti ennakkotehtävästä
- Koonti aarteenetsinnästä – hyvät käytännöt
- Koonti kehittämistehtävistä

Hyvät käytännöt koonti on tehty koulutukseen osallistujien oppimistehtävistä ja webinaarissa käydyistä keskusteluista. Yhteenvedon koonti - Timo Hintikka ja Kaisu Peltoperä 11.12.2023

Alle 3-vuotiaiden pedagogiikka3 op

Koulutusosion kuvaus:

Koulutus oli kolmas osio Yhdenvertaisen oppimisen tukeminen vuorohoidossa -koulutushanketta. Koulutuksen **tavoitteena** oli vahvistaa alle 3-vuotiaiden lasten hyvinvointia ja oppimista tukevaa toimintakulttuuria vuorohoidossa. Keskeisinä **sisältöinä** olivat varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin ja tutkittuun tietoon perustuen mm. leikki, tutkivaa toimintatapaa tukevat käytännöt ja turvallinen ja kielellisesti rikas vuorovaikutussuhde aikuisen ja lapsen välillä. Vuorohoidon vaihtelevaa arkea lähestyttiin kokopäiväpedagogiikan näkökulmasta.

Koulutuksessa oli kaksi webinaaripäivää. Niihin sisältyi ennakotehtävä ja omassa työyhteisössä toteutettava pienimuotoinen kehittämistehtävä. Lisäksi koulutukseen kuului verkko-oppimista teemasta ”Turvalliset vuorovaikutussuhteet pienten lasten vuoroarjessa”. Ennakotehtävänä 1. webinaariin piti pohtia vuorohoidossa pienen lapsen ja aikuisen välistä vuorovaikutuksen laatua pedagogiikan, lasten osallisuuden ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Kehittämistehtävänä oli pedagogiset käytännöt alle 3-vuotiaiden kanssa vuorohoidossa. Kehittämistehtävät esiteltiin 2. webinaarissa. Webinaarit sisälsivät myös kouluttajien alustuksia koulutuksen teemoista, pienryhmäkeskusteluja sekä oppimis- ja kehittämistehtävien esittelyjä.

jamk

Alle 3-vuotiaiden pedagogiikka 3 op

Koulutuksen tuotokset

- Kurssin tuotokset koostuivat kouluttajien materiaaleista verkkoympäristössä, webinaaripäivien aikana yhdessä tuotetuista materiaaleista sekä osallistujien kehittämistehtävistä. Verkkomateriaali rakentui kouluttajien tuottamista dokumenteista, johdantovideoista, tukimateriaalista ja osallistujien tuottamasta materiaalista, jotka olivat koulutukseen liittyviä tehtäviä ja webinaareissa yhteistoiminallisesti tehtyjä yhteenvetoja koulutuksen teemoista.
- Materiaalina verkkoympäristössä oli Eija Salonen tuottamana teksti ”Turvalliset vuorovaikutussuhteet pienten lasten vuorohoitoarjessa” ja Eija Salosen ja Kaisu Peltoperän video: ”Pienten lasten osallisuuden ja kuulumisen kokemusten tukeminen varhaiskasvatuksen vuorohoidossa.” Lisäksi webinaariin Timo Hintikka ja Kaisu Peltoperä tuottivat alustuksia ja materiaalia kokopäiväpedagogiikasta, kielten rikkaasta maailmasta, leikistä alle 3-vuotiaille sekä tutkivasta oppimisesta taaperoiden kanssa.
- Ennakkotehtävänä 1 webinaariin oli, että osallistujat perehtyivät Eija Salosen ennakkomateriaaliin ”Turvalliset vuorovaikutussuhteet pienten lasten vuorohoitoarjessa” ja Eija Salosen ja Kaisu Peltoperän videoon: ”Pienten lasten osallisuuden ja kuulumisen kokemusten tukeminen varhaiskasvatuksen vuorohoidossa.” Osallistujat tarkastelivat pienen lapsen ja aikuisen välistä vuorovaikutuksen laatua pedagogiikan, lasten osallisuuden ja hyvinvoinnin näkökulmasta hyödyntäen ennakkomateriaalia.
- Kehittämistehtävä esiteltiin 2. webinaarissa. Sen tarkoituksena oli pohtia miten vuorohoidossa toteutetaan pedagogiikkaa vuorohoidossa niin, että jokaisen lapsen yhdenvertainen oikeus pedagogiseen varhaiskasvatukseen toteutuu. Tarkoituksena oli kokeilla pedagogista käytäntöä tai käytänteitä, jotka tukivat laadukkaan varhaiskasvatuksen toteuttamista vuorohoidossa huomioiden kurssin teemoja (leikki, tutkiva oppiminen, turvallinen ja kielellisesti rikas vuorovaikutus, kokopäiväpedagogiikka). Lisäksi toteutettiin aarteensintämenetelmällä hyvien käytänteiden esittelyä koulutuksen teemoista.

jamk

Alle 3-vuotiaiden pedagogiikka 3 op

Koulutuksen vaikuttavuus työyhteisöön

- Koulutukseen sisältyi omaa työyhteisöä aktivoiva ennakkotehtävä ja kehittämistehtävä, joilla saatiin työyhteisö mukaan kehittämistyöhön. Osallistujat toivat webinaarissa esiin, miten ovat työstäneet kehittämistehtävää työyhteisössään ja/tai omassa tiimissään.
- Webinaareissa koottiin hyviä käytäntöjä opintojakson aihepiireistä, jotka jaettiin osallistujille hyödynnettäviksi omassa työyhteisöissään.

Koonti ennakkotehtävästä

Lapsen kohtaaminen ja osallisuus - Hyvät käytännöt 1 a) Sensitiivinen vuorovaikutus yksilöllisesti lapsen kanssa

Aikuinen virittäytyy lapsen tunnetilaan

Lapsen tullessa päiväkotiin otetaan syliin/vastaan ja kohdataan lapsi, tervehditään lapsi ensin ja sen jälkeen huoltaja --> lapsi ykkösjuuttu!

Pienryhmien muodostaminen lasten tarpeiden mukaan (esim. jos tarvitsee enemmän syliä)

Aikuinen herkällä korvilla --> yksilöllinen kohtaaminen, on valmis olemaan läsnä

tuokioilla lapset aikuisten lähellä/sylissä

havainnoidaan pitkin päivää lapsen vireystilaa ja toimitaan sen mukaan

Arjen perustoiminnot: Pottatouhut, ruokailut tms. yksilöllinen ohjaus läheltä

Opettelemalla tuntemaan lapsi.

Opettajan kotikäynti (vanhemman halutessa), ennen päiväkodin aloittamista - lapsen tullessa tutustumaan, on paikalla jo ainakin yksi tuttu aikuinen.

Mahdollistetaan lapsen tutustuminen tiloihin ja tällöin vuorossa olleen aikuisen läsnäolo päiväkodin alkaessa.

Huomioimalla lapsen vireystila ja päivän kunto.

Lapsen temperamentin huomioon ottaminen.

Lapsen tulo hoitoon sylin kautta (lapsen niin halutessa).

Vastataan lapsen aloitteisiin niin mielenkiinnonkohteiden kuin tarpeiden tyydyttämisen osalta

Jakaudutaan pienryhmiin, jolloin lapselle sylin antaminen ja yhteisen leikin aikuisen kanssa mahdollistuu

Joustetaan toimintasuunnitelmista lapsen motivaation ja tunnetilan mukaan.

Laskeudutaan lapsen tasolle

Koonti ennakkotehtävästä

Lapsen kohtaaminen ja osallisuus - Hyvät käytännöt
1b) Lapsen sosiaalisen ympäristön vaihtelevuuden
ennakointi ja huomioiminen

lapsimäärät vaihtelee: kun enemmän jaetaan pienempiin ryhmiin ja suunnitellaan lapsilistojen mukaan toimintaa

kuvitettu päivärjestys seinällä ja aamupiirissä käydään ohjelmaa läpi

Havainneista avoin keskusteluyhteys sekä havainnointivihko

Pienillä päiväpiiri --> ketä lapsia on paikalla ja ketä aikuisia (ei palvele kuitenkaan iltahoitoa); käytössä yöbussi (yölasten kuvat ja kuka tulee nukkuttamaan)

Pyritään hyvään tiedonsiirtoon, vaikka se onkin ikuinen kehityskohde.

Uuden lapsen aloittaessa pyritään ryhmäyttämään myös myötätuntotoeilla, huomioimalla.

kuvatuen käyttö siirtymissä

Osassa ryhmissä kuvat ja nimet näkyvillä, ja isommilla yhteinen kokoontuminen missä katsotaan ketä kaikkia on paikalla

Käydään lapsen kanssa etukäteen katsomassa esim. äärivuorojen työntekijöitä

Iltahoidossa syödään pienemmissä ryhmissä

Kuvatukien käyttö laajasti ja rohkeasti!

Lapselle tutuin aikuinen (esim. iltaisin, viikonlopp.) voi ottaa koppia lapsesta. (Tosin haasteena lapsen leimaantuminen/tarvetuominen yhteen ihmiseen)

Eteisessä taulu, missä aamu- ja iltatyöntekijöiden sekä lasten kuvat näkyvillä -> voi vanhempien kanssa jo tullessa katsoa ketä on paikalla ja milloin

Tiedonkulku: maanantaisin opettajien yhteinen suunnittelu-aika (alkamassa), kirjallinen lomake (muista pk:sta tuleville lapsille), vihko

Tiedonkulku: päivänsuunnitelma

Päiväpiiri, jossa käydään läpi läsnäolijat + huomioidaan kaverin tuleminen.

Koonti ennakkotehtävästä

Lapsen kohtaaminen ja osallisuus - Hyvät käytännöt
1c) Lapsen yksilöllisen vireystilan huomioiminen
vuorohoidon arjessa

eriytmissyyt

lasten yksilölliset
nukkumisajat pitää
huomioida koko
ryhmän toiminnassa

pienen
mahdollisuus
nukkua ja
syödä oman
jaksamisen
mukaan

Toimintaan
osallistuminen
vireystilan
mukaan

Mahdollistetaan
"ylimääräiset" unet
varsinkin pienille.

Muokataan
lapsen
hoitoaikoja
unirytmien
mukaan.

sylittelyä ja
läheisyyttä
väsyneemmille ja
virtaa omaavilla
mahdollisuus
mennä ulos
aijemmin

Toiminta
lasten
hoitoaikojen
mukaan

iltavuorossa
uudet unet voi
nukkua
välipalan
jälkeen

Aamupalan
jälkeen/aamu-ulkoilun
aikaan/iltapäivällä
mahdollistetaan myös
tarvittaessa päikkärit

Jos lapsi ei
pysty, ei
tarvitse
pystyä: esim.
toiminnassa.

Esim. päivällisen
jälkeen pienet
ylimääräiset unet,
että jaksaa iltaan
asti.

Laitetaan lapset
illalla nukkumaan ja
siirretään
nukkuvana kotiin
vanhempien niin
toivoessa.

Lepohetkiä
puolenpäivän lisäksi
aamupäivällä ja
iltapäivällä, lapsi
osallistuu omien
tarpeiden mukaan

Pienryhmiin
jakautumisen myötä
voi tarjota erilaista
toimintaa lasten
vireystila
huomioiden

Vanhemman kanssa
keskustelua (jos
siirtymät esim.
haastavia niin
sovitaan perheen
kanssa hoitoajoista)

Pienryhmien
muodostaminen
lasten tarpeiden
mukaan
(huomioidaan
vireystilat/lasten
hoitoajat)

JA myös esim.
ruoka-ajoissa!

-->> annetaan
lapsen nukkua, kun
nukuttaa: päiväkotia
elää lapsen arjen
mukaan.

Koonti ennakkotehtävästä

2. Pedagogiikan toteutuminen vuorohoidon arjessa Hyvät käytännöt

Asenteena kokopäiväpedagogiikka tuokiopedagogiikan sijaan

Toiminnan suunnittelu lasten hoitoaikojen mukaan. Niin arkena kuin viikonloppuisin.

"touhutaulukko", josta näkee mihin kaikkeen lapsi on osallistunut.

"asenteena" kokopäiväpedagogiikka.

Lasten toiveet, aloitteet ja mielenkiinnonkohteet huomioon toiminnassa, niin suunnitellusti kuin spontaanisti

sanattoman viestinnän huomaaminen!

esim. kielen kehityksen tukeminen loruttelemalla/laulelemalla vaipevaihdoissa

lasten aloitteisiin tarttuminen.

myös opettajat vuorotöissä.

milloin lapset paikalla --> yhteinen hetki

jamk

Aartenetsintä koulutuksen teemojen hyviin käytäntöihin

Aartenmetsäystä
pienryhmissä - etsitään
vastauksia ja käytänteitä
huomioida pienten lasten
pedagogiikkaa
vuorohoidossa

Teemat:

1. Turvallinen ja kielellisesti rikas vuorovaikutus
 2. Tutkiva oppiminen
 3. Leikki ja leikin tukeminen
2. Miettikää kuhunkin teemaan noin 1-2 kysymystä, joihin haluatte vastauksia muilta osallistujilta. Tämän jälkeen vastatkaa Jamboardissa toisen ryhmän kysymyksiin ja lisätäkää mahdollisuuksien mukaan lisää hyviä käytänteitä teemoihin.

Aikataulukutus:

Kysymysten laadinta 15 min (pienryhmässä)

Vastaaminen ja hyvien käytänteiden lisääminen 35 min (pienryhmässä)

Yhteinen koonti 10 min

Aartenetsintä koulutuksen teemojen hyviin käytäntöihin

1. Turvallinen ja kielellisesti rikas vuorovaikutus

Miten S2-lasten kielellinen kehitys otetaan huomioon myös iltaisin ja viikonloppuisin?

Arjessa toistuvat, lapselle tutut rutiinit. Ennakointi esim. siirtymistilanteisiin.

Puhetapa, läsnäolo, ilmeet ja eleet ovat synkassa keskenään. Vastataan lapsen aloitteisiin. Tunteiden ja tunnetilojen sanoittaminen lapselle.

Mitä tarkoittaa turvallinen vuorovaikutus pienten lasten kohdalla?

Varmistamalla riittävä tiedonsiirto työntekijöiden kesken.

Vastaus: alkuun etenkin niin paljon syyliä kun lapsi tarvitsee, lempeää vuorovaikutusta, tartutaan lapsen aloitteisiin, reagoidaan tunteisiin

Miten aikuinen voi omalla toiminnallaan taata lapsen turvallisen vuorovaikutussuhteen syntymisen?

Millaisia erilaisia kommunikointitapoja on käytössä (mitkä on koettu hyväksi alle 3-vuotiaiden kanssa)?

Vastaus: Esim. kuvin, viittomin, ikätasoinen puhe, kirjan lukeminen, laulut/lorut/rytmitykset, muistipelit

Tukiviittomat, kuvatuksi päivän toimintoissa, kuvitettu päiväjärjestys ja leikkitaulu, osoittaminen/näyttäminen, puhe, laulu, lorut, soittimet, sanoittaminen

Vastaus: tunnepuhe, sensitiivisyys, lempeä puhetapa, reagoiminen lapsen aloitteisiin (jokeltelu, puhe, ilmeet, eleet) ja tarpeisiin

Miten turvaatte laadukkaan vuorovaikutuksen myös äärihuoroissa jos on kiire? Esim. illassa lasten lukumäärästä huolimatta aina tietty määrä aikuisia.

Olemalla sensitiivinen ja johdonmukainen, positiivinen pedagogiikka, kiintymyssuhteen luominen/siihen panostaminen. Olemalla läsnä (ei vain paikalla).

Vastaus: lähtökohtaisesti varmistetaan että on tarpeeksi työntekijöitä töissä

Sekä lukemalla lasta, havainnoimalla ja vastaamalla lapsen tarpeisiin. Vastavuoroisen vuorovaikutuksen tuominen kaikkiin tilanteisiin!

Vastaus: Kuvitettu päiväjärjestys, kuva kommunikaatiokortit, tukiviittomat, leikkitaulu, kuvien katselu, eleet/ilmeet, osoittaminen, mallintaminen

Kuvatukia: kuvitettu päiväjärjestys, ensin/sitten, aikuisten viuhkat yms, eri tiloissa eri kuvat. Tukiviittomat. Ilmeet ja eleet. Pikapiirtäminen.

Rauhallinen puhetapa, sensitiivinen ja lempeä työote, vastataan lapsen aloitteeseen ja tarpeisiin mahdollisimman pian, sanoitetaan tunteita

Riittävästi työntekijöitä illassa. Pienryhmäjako jos vain mahdollista. Aikuiset illassa semmoisia, jotka tuntevat lapset. Aikuisen läsnäolo lasten tasolla.

Pyritään kiireessäkin huomioimaan jokainen lapsi yksilöllisesti. Ei anneta kiiren näkyä negatiivisena vuorovaikutuksessamme.

Tilanteen salliessa yksilöllistä huomiota, aikuinen läsnä oikeasti, paljon positiivista palautetta, ei-toivottu käyttäytyminen jätetään huomiotta

Rikastetaan kieltä sanoittamalla asioita, lukemalla kirjoja, loruttelemalla, laulamalla, nimeämisellä

Aartenetsintä koulutuksen teemojen hyviin käytäntöihin

2. Tutkiva oppiminen

Metsäretkillä seurataan vuodenaikojen vaihtelua; esimerkiksi mitä puille ja vedelle tapahtuu, kuunnellaan luonnossa lintujen ääniä

Millaisia erilaisia projekteja on ollut pienten kanssa?

Metsämörritoimintaa ja siihen liittyviä juttuja. Viikoittaisia metsäretkiä, luonnon ihmettelyä. Padilta katsottu eläinten kuvia tai luonto-liveä!

Kevätseuranta ja siitä noussut auringonkukkaprojekti.

Autoprojekti. Pahvilaatikosta rakensimme auton. Lapset maalasivat. Leikin lomassa opeteltiin liikennevaloja, liikennemerkkejä..

Miten olette tuoneet lapsille esille/opettaneet luonnosta ja eläimistä?

Vastaus: metsäretket, kotieläinpiha, eläimet mitä ollaan nähty (lammella vesilinnut), netistä kuunneltu lintujen ääniä (sovellus), eläinten jälkien tutkiminen

Kasvulava ja hyönteishotellit joihin pienet osallistuu omalla tasollaan.

Autoleikissä voidaan tehdä esimerkiksi penkistä mäki, joka havainnollistaa maan vetovoimaa. Erilaisten materiaalien, asioiden ja tavaroiden tunnustelu, haistelu ja maistelu.

Kirjastoauton vierailut, kirjaston satutuokiot,

Pieniä lapsia kiinnostaa monenlaiset asiat, niitä yhdessä aikuinen ja lapsi tutkii lapsen mielenkiinnon kohteiden mukaisesti.

Metsäretket, tutkittu muovisia eläimiä, kirjoistanimett y eläimiä ja matkittu ääniä, katsottu netistä eläimiä, tutkittu eläinten jälkiä, kotieläinpiharetki

havainnoidaan luonnon värejä eri vuodenaikoina.

Miten olette hyödyntäneet yhteistyötahoja tutkivassa oppimisessa?

Vastaus: pienemmille ollut vähemmän, isommille esim. suunnistuspäivä

Miten dokumentoitte tutkivaa oppimista niin, että dokumentia tapahtuu myös iltaisin ja viikonloppuisin?

Turvallisuusviikkona olemme saaneet poliisiauton, -moottoripyörän, tai paloauton esiteltäväksi.

Seinällä lista josta seurataan että kaikki lapset pääsevät osallistumaan edes johonkin askarteluihin.

Miten huolehditte siitä, että myös iltalapsot pääsevät osallistumaan esimerkiksi erilaisiin projekteihin?

Vastaus: pienryhmätoiminnan avulla päiväryhmän puolella ennen yhteisiin tiloihin siirtymisessä, lisää vinkkejä kaivataan!

Vastaus: Valokuvat ja videointi, Päivälaput tai mobiilijärjestelmä-info päivän kulusta huoltajille,

Millaisia koko yksikön yhteisiä projekteja ja ihmetyksen aiheita teillä on ollut?

Kevätseuranta! Kaikille laitettiin kotiin sama kevätsuranta ja kun laput palautettiin, kaikki lapset saivat orvokit!

Vastaus: väriviikko (joka päivällä oma väri), päiväkodin pihaan tehdyt reitit

Aartenetsintä koulutuksen teemojen hyviin käytäntöihin

3. Leikki ja leikin tukeminen

Aikuisen rooli leikissä on myös sanoittaa leikkiä, sekä ratkoa pienten lasten ristiriitatilanteita

Miten aikuisen rooli ilmenee leikissä ja miten aikuisen roolia leikissä voidaan tukea?

Aikuinen voi tukea lasten leikkiä olemalla itse mukana leikissä. Pienryhmissä leikkiminen tukee leikkirauhan säilymistä.

Vastaus: Annetaan myös aikuiselle kuin lapsille leikkirauha-ei häiritä turhanpäiväisillä asioilla, aikuinen on oikeasti läsnä leikissä

Tilaa rajataan ja suljetaan ovia rauhallisen ympäristön takaamiseksi sille leikille.

Pienryhmät-lapsimäärää rajataan yhdelle aikuiselle, jotta keskittyminen leikkiin on paremmin mahdollista

Miten leikkiä voidaan rikastaa ja kannatella?

Leikki pitkäkestoisemmaksi jatkamalla samaa leikkiä ulkonakin.

Lelut on tärkeää asettaa lasten saataville, jotta leikki lähtee lapsen omista mielenkiinnon kohteista.

Vastaus: kyllä toteutuu (mietitään leikkipareja), pohdittu leikinvalintaan keinoja

Kyllä toteutuu.

Miten leikkiympäristöllä voidaan tukea leikkiä ja sen kehittymistä?

Vastaus: lelut lasten tasolle, lelut niin että ne houkuttelee leikkiin, ei liikaa leluja, lelujen vaihtaminen aika-ajoin, erillinen leikkitala/-kärry jossa vaihtuvat leikit

koti-, lääkäri- ja autoleikki

Vastaus: ryhmäjaolla (isot ja pienet erikseen)

Miten pystytte suunnittelemaan alle 3-vuotiaalle kohdennettuja leikkejä iltoihin ja viikonloppuihin, kun paikalla on eri ikäisiä lapsia?

Toteutuuko ryhmässänne pienryhmätoiminta myös leikissä?

Mikä on teidän ryhmän suosikki tuettu leikki?

Vastaus: Ryhmä Hau-leikki (Aikuinen/Riku antaa lapsille tehtävän joka suoritetaan), koiraleikit, majan rakennus, kotileikki, palomiesleikki, magneetit

Millaisia toimintatapoja teillä on siirrettävien leikkiympäristöjen/lelujen kierrättämiseen ryhmissä?

Ei minkäänlaisia, paljon puhetta kyllä.

VEO:lla kiertäviä leikkiympäristöjä, joita kuljettaa pisteiden välillä.

Liikuntavarastossa listattuna kaikki mitä siellä on ja sieltä voi hakea, mitä ryhmään haluaa/tarvitsee ja merkata listaan.

Voi hakea lainaan, mutta vaatii suunnittelua kun esim. roolivaatteet toisessa yksikössä.

Vastaus: leikkikärry, kysellään whatsappilla (käydään vaihtokauppaa), yhteinen lelutarasto

Koonti kehittämistehtävistä

Iltta- ja viikonloppulasten toiminnan suunnittelu, kohti kokopäiväpedagogiikkaa.

- Vuorohoidon opettajilla kuuluisi olla vastuu läpi päivän toimivasta suunnittelusta. Iltalapsille pitäisi pyrkiä järjestämään samoja toimintoja kuin päivälapsillekin. Lapset saavat mielekästä, ikätasolleen ja kehitykselleen sopivaa toimintaa ja leikkiä. Hoitajille on myös hyötyä opettajien alustavasti suunnitteleman toiminnasta. Se auttaa illan/viikonlopun kulun suunnittelussa ja järjestämisessä

Leikki 1-2-vuotiaiden ryhmässä

- 1. leikkitalojen ja lelumaailman muokkaaminen, selkeyttämällä ja rajaamalla lelumäärää/teemaa eri tiloissa. Tarkoituksena oli tuoda mukaan myös lelukiertoa, jolloin isommat lapset sitoutuisivat paremmin leikkiin kun kerralla ei ole esillä liian isoa määrää tavaraa. 2. Aikuisen rooli leikeissä: Tuetun leikin lisääminen, leikin ohjaus ja sitoutuminen vuorovaikutukseen.

Kokopäiväpedagogiikka. Lisätään pedagogisia toimintatapoja etenkin siirtymiin.

- Pois kiireen tuntu, aikaa ihmettelylle, keskustelulle, lauluille ja hassuttelulle. Yhtenäinen käytäntö siihen kuinka esimerkiksi ulos siirrytään. Mietimme yhdessä erilaisia pedagogisia piirteitä joihin hyvä tarttua juuri uloslähdön aikaan, jotta myös lapsi kiinnittyisi pukemistilanteeseen, eikä siitä tulisi rauhaton epämiellyttävä kokemus. Lisäsimme uloslähtötilanteisiin paljon erilaisia kuvia. Käytössä esimerkiksi laminoitu hahmo, joka kertoo mitä vaatteita lapset etsivät omista koreistaan. Käytämme erilaisia lauluja siirtymissä keskittymisen ja liikkumisen tukena. Jonossa laulamme pienen pientä veturia ja kun pitää rauhoittua ja keskittyä pukemiseen, on käytössä oma musiikkinsa

Pienryhmätoiminnan muokkaaminen ja vahvistaminen ryhmän arjessa.

- Määrittelemme toimintasuunnitelmassa joka päivälle valmiiksi pienryhmät ja niille aikuiset, jotka vastaavat tästä ryhmästä toiminnan ajan. Pienryhmätoiminta mahdollistaa jokaiselle lapselle rauhallisen ja kiireettömän kohtaamisen sekä mahdollisuuden lapsen tarpeita huomioivaan osallisuuteen. Pienryhmätoiminta on myös yksi tapa vähentää lapsen kuormitusta arjessa. Pienryhmätoiminnalla mahdollistamme ryhmässämme jokaiselle lapselle ikätasoista toimintaa ja seuraa. Vahvistamalla pienryhmissä toimimista helpotamme myös työntekijän kuormitusta, kun ei koko ryhmä ole yhtä aikaa toiminnassa mukana.

jamk

Koonti kehittämistehtävistä

Leikin vahvistaminen

- Koemme, että alle 3-vuotiaiden pedagogiikassa erityisesti korostuu vapaan ja ohjatun leikin merkitys pelkän tuokioiden/ohjatun toiminnan sijaan. Ryhmässämme jo entuudestaan on paljon vapaan leikin tilanteita, mutta näitä voisi vielä entisestään rikastaa suunnitelmallisuudella, aikuisen ohjauksella ja huomioimalla ryhmän yksilöiden alati kehittyvät mielenkiinnonkohteet. Haluamme rikastaa oman ryhmämme leikkitalanteita niin ympäristön ja materiaalien kuin toimintatapojen ja aikuisen osallistumisen kautta. Tavoitteena olisi löytää keinot oppia uutta leikin avulla. Meidän ryhmässämme tämä vaatii erityisesti panostusta pienryhmätoimintaan ja aikuisen osallistumiseen oman ryhmänsä leikkitalanteisiin.

Leikin, kokopäiväpedagogiikan sekä lapsen ryhmään liittymisen tukeminen syksyllä avattavassa uudessa pidennetyn aukioloaikojen varhaiskasvatusyksikössä.

- Suunnitelmaan kirjattiin käytännön vinkkejä, joiden avulla varmistetaan lapsen yksilöllinen huomioiminen, leikkiin liittyminen sekä kokopäiväpedagogiikka yksikön jokaisessa lapsiryhmässä. Tämä suunnitelma jaetaan vuorohoitotyöryhmään, jossa suunnitelmaa voidaan kevään ja kesän aikana kehittää. Suunnitelman pohjalta voidaan luoda niin sanottu ”muistilista” jokaiseen uuden yksikön ryhmään, josta työntekijät voivat tarkistaa vuorohoitoon liittyviä toimintatapoja pitkin päivää.

Projektioppiminen ja mitä se juuri meidän päiväkodissamme tarkoittaa?

- Projektityöskentely mahdollistaa pidempikestoisen työskentelyn lasten osallisuuden tukena. Projekteissa yhdistyy toiminta, mikä sisältää lasten kiinnostuksen kohteita ja eri oppimisen alueita. Osallisuutta tukevissa projekteissa keskeistä on yhteinen innostuminen, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Mietimme
 - Mikä on minimitaso, mihin projektioppimisella pyritään ja millä tiimi voi lähteä liikkeelle? Ja voiko sitä määrittää?
 - Voiko projektit yhdistyä kokopäiväkodin tasolla? Onko aikuisten mahdollisuus vaikuttaa siihen, kun kiinnostuksen kohteet tulisi nousta lapsilta?
 - Miten toteutetaan iltavuorossa ja viikonloppuisin?

Turvallinen ja kielellisesti rikas vuorovaikutus.

- Kuvatuki palvelee kaikkia ryhmän lapsia ja selkeyttää vuorovaikutusta joka vuorossa ja kaikkina kellonaikoina. Tiiminä osallistuimme koulutukseen, hankimme materiaalia ja työstämme sitä. Otamme materiaalin käyttöön, kun saamme sen valmiiksi. Veo ja kommunikaatio-ohjaaja konsultoivat meitä ja esimies auttoi koulutuksen järjestämisessä.

Koonti kehittämistehtävistä

Leikki – leikin arvostus ja leikkirauha

- Lähdimme etsimään keinoja, joilla voisimme lisätä alle 3-v lasten leikin arvostusta ja taata nykyistä enemmän leikkirauhaa heille. Tämä aihe oli noussut esiin kaikissa talomme alle 3-v ryhmissä ja herättänyt keskustelua pienten lasten oikeudesta keskeyttämättömään leikkiin. Pienten lasten leikki tarvitsee paljon aikuisen läsnäoloa, mallintamista ja mukanaoloa. Loimme oveen kiinnitettävän ”kyltin”, jossa lukee ”Älä keskeytä leikkiä! STOP”, näin pyrimme tukemaan leikkirauhaa ja välttämään keskeytyksiä.

Leikki – aika leikille

- Lasten leikille ei tällä hetkellä jää riittävästi aikaa. Toimitaan pienryhmissä ja porrastetaan vielä enemmän siirtymiä. Kiinnitetään enemmän huomiota leikkiin ja annetaan sille enemmän aikaa. Jokaisen aikuisen omat vahvuudet otetaan huomioon ja he voivat hyödyntää niitä lasten leikeissä, oman pienryhmän leikin suunnittelussa sekä toteutuksessa. Kun olemme oikeasti nyt vähän hidastaneet tahtia ja keskittyneet tähän leikkiin, olemme huomanneet kuinka se on parantanut vuorovaikutussuhdetta aikuisten ja lasten välillä.

Leikki – leikin kunnioittaminen

- Älä häiritse leikkiä! Leikin kehittäminen ja kunnioittaminen kolmen pienten ryhmän yhteisenä kehittämisideana. Jatkuva leikin tai muun toiminnan keskeyttäminen aiheuttaa leikin keskeytymisen lisäksi itkua, portilla roikkumista ja aikuisen huomion herpaantumista itse leikistä. Jakamalla lapset pienryhmiin leikkeihin haluamme taata leikkirauhan ja läsnäolevan aikuisen jokaiseen ryhmään. Teimme myös ryhmän oveen laitettavan lapun ÄLÄ HÄIRITSE LEIKKIÄ, jota saa vapaasti käyttää kuka tahansa päiväkodissa.

Leikki - leikkirauha

- Leikkirauhan luominen ja turhan eri ryhmissä ”ramppaamisen” vähentäminen. Tällöin luodaan lapsille ja aikuisille leikkirauhaa. Kehittäminen vaatii aikaa ja leikin arvostamisen ymmärtämistä kaikilla työntekijöillä, josta pitää tiimeissä keskustella.

Leikkiympäristön kehittäminen

- Leikkiympäristön kehittäminen innostaa leikkiin ryhtymiseen sekä lisää sen pitkäkestoisuutta. Keinoja leikkiympäristön kehittämiseen mm. näkyvillä olevien lelujen vähentäminen (sekä lelujen vaihtelu ryhmien välillä). Selkeät paikat eri leikeille sekä leikkiin kuuluvat lelut ja välineet helposti saavutettavaksi lapsille. Esim. koti-, eläin-, rakentelu-, liikuntaleikit sekä lukupaikka. Aikuisten läsnäolo leikeissä tärkeää.

Kokopäiväpedagogiikka

- Haluamme varmistaa, että jokaisella vuorohoidon lapsella on oikeus samanlaiseen kasvuun ja kehityksen tukemiseen jokaisena vuorokauden aikana hänen ollessa hoidossa. Ettei toiminta-aika olisi vain 8-16 välillä vaan pedagogiikan toteutus olisi kaikkina muinakin aikoina laadukasta. Tiimien ymmärrys siitä ettei pedagogiikan toteuttaminen koske vain yhtä tai kahta työntekijää eikä se rajoitu vain tiettyyn kellonaikaan. Uusien käytänteiden aikaansaaminen ja tiedonkulun vahvistaminen vuorohoitoryhmän toimintaan, jotta kaikki olisivat enemmän tietoisia ja toteuttaisivat kokopäiväpedagogiikka.

Kokopäiväpedagogiikka

- Suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa tasavertaisesti kaikille, myös iltaan ja viikonloppuihin. Ikätason mukaan suunniteltu pienryhmätoiminta antaa mahdollisuuden eri osa-alueiden toteuttamiselle. Toiminnan suunnittelu ja ennakointi tärkeää, lisää sujuvuutta. Mahdollisuus lapsen yksilölliseen huomioimiseen. Työntekijöiden pysyvyys tärkeää niin lapsille kuin aikuisillekin, luo turvallisuutta ja luottamusta

jamk

jamk | Jyväskylän ammattikorkeakoulu
University of Applied Sciences